

Nazilli Tarihinin Kaynakları - I

KESTEL NÂM-I DİĞER NAZİLLİ KAZÂSİ AVÂRİZ DEFTERİ

Hicrî 1111 - Mîlâdî 1699

Yayına Hazırlayan

Yavuz AKBAŞ

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş. 'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-8299-48-9

Kitap Adı

Kestel Nâm-ı Diğer Nazilli Kazâsı Avârız Defteri-Hicrî 1111 - Milâdî 1699
Nazilli Tarihinin Kaynakları I (2. Baskı)

Yazar

Yavuz AKBAŞ

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

HIS000000

DOI

10.37609/akya.2050

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	v
TAKDİM.....	vii
KISALTMALAR.....	ix

I. BÖLÜM

GİRİŞ: XIV ve XVII. ASIRLARDA NAZİLLİ VE HAVÂLÎSİNE BİR BAKIŞ.....	1
--	---

II. BÖLÜM

OSMANLI DEVRİNDE NAZİLLİ MAHALLELERİ.....	21
---	----

III. BÖLÜM

XV ve XVI. ASIRLARDA KESTEL’DE KIR İSKÂN MERKEZLERİ.....	29
--	----

IV. BÖLÜM

1699 TÂRİHLİ NAZİLLİ KAZÂSİ AVÂRIZ DEFTERİNİN TAHLÎLİ	59
NETİCE	77
1699 TÂRİHLİ NAZİLLİ KAZÂSİ AVÂRIZ DEFTERİNİN YENİ HARFLERLE METNİ	78
1699 TÂRİHLİ NAZİLLİ KAZÂSİ AVÂRIZ DEFTERİNİN TIPKIBASIMI	109
EKLER.....	125
KAYNAKÇA.....	142
İNDEKS.....	149

ÖNSÖZ

Anadolu'nun belki de en ilginç mahkemelerinden olan, büyük Türk seyyâhı Evliya Çelebi'nin sözleri ile "kavga ve nizâ eksik olmadığından her hafta Cuma günleri tesis edilen büyük pazarda Yeniçeri Serdârı ve Hâss Hâkimi'nin hazır bulunduğu" Kestel Mahkemesi'ne âit Kâdî Sicilleri'nin günümüzde mevcut olmayışı, şehir târihi yazımında mühim bir noksan olarak durmaktadır. Hâl böyle iken, Türk arşivlerinde bulunan Kestel ile ilgili her vesıkaya ayrı bir alâka duyup, heyecanımızı diri tutmaktayız. Eski devirlerde Nazilli halkının nasıl yaşadığı, neleri sevip, nelerden hoşlanmadığı, nasıl düşündüğü ve nerelerde vakit geçirdiği gibi birçok soruya cevap aramak istiyoruz. Genişletip gözden geçirerek yayımladığımız eserimizde, zikredilen soruların cevaplarını kısmen bulabiliyoruz.

Bu küçük kitap, XIV ve XVII. asırlarda Nazilli ve havâlisine bir bakış, XV ve XVI. asırlarda Kestel'de kır iskân merkezleri, Osmanlı Devri'nde Nazilli şehri mahallelerinin görünümü, Başbakanlık Osmanlı Arşivi Kamil Kepeci Defterleri Tasnîfi'nde 2801 fon numarası ile kayıtlı H. 1111/ M. 1699 târihli Nazilli Kazâsı Mufassal Avâız Defteri'nin tahlîli, zikredilen defterin yeni harflere aktarılan metni ve tıpkıbasımından ibarettir. Mevkûfât Halîfesi İbrahim Efendi'nin işbaşında olduğu, mufassal olması nedeniyle pek kıymetli olan defterimiz, o devirde Nazilli Kazâsı mahalle ve köylerini, avâız vergisi ödeyecek olanların ve avâız-hânedan mükelleflerin ve babalarının isimlerini, deftere yazılan yöredeki ileri gelen şahsiyetleri ve berâtlı resmî görevlileri tek tek tanıtmaktadır. Osmanlı gündelik hayatının mühim unsurlarından şahıs adları, meslekler ve unvânlar da, üç asırdan uzun zaman evvel Nazilli'de gündelik hayatın ipuçlarını vermektedir. Giriş Bölümü'nde, İstanbul Mahkemeleri'ne âit Şer'îyye Sicilleri'nde Nazilli ile ilgili bazı kayıtlar, Aydın Sancağı Tahrîr Defterleri, Avâız Defterleri, Mühimme Defterleri, Osmanlı Târihleri ve bilhassa Evliya Çelebi Seyahatnâmesi ile Nazilli ve yöresinin sosyo-ekonomik hayatı tasvir edilmeye çalışılmıştır. Kestel kazâsı nefis, mahalle ve köylerinin ayrıntılı yazımı denemesinde, en eskisi Fâtih Sultân Mehmed Devri'ne, sonuncusu III. Murâd'ın saltanatının ilk zamanlarına âit olan Aydın Sancağı Mufassal Tahrîr Defterleri yanında, XVII. asır Mufassal ve İcmâl Avâız Defterleri'nden de faydalanılmıştır.

Kitabın yeni baskısı yapılması talebimi geri çevirmeyen Nazilli Belediye Başkanı Av. Kürşat Engin Özcan'a, eski harfli defter ve vesıkalarda iyi okunamayan kısımlarda yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Feridun M. Emecen ve bilhassa Evliya Çelebi Seyahatnâmesi husûsunda yorumlarına başvurduğum Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal Hocalarım'a teşekkür ederim.

Yavuz AKBAŞ

❧ TAKDİM ❧

Değerli Nazilli halkının teveccühü ile Belediye Başkanı seçildiğim günden itibaren, meşhur seyyah Evliya Çelebi'nin, "şehirler arasında onun eşi yaratılmamıştı (Kur'ân, Fecr: 8)" misâli ile övgüyle bahsettiği Nazilli'mizin tarihi ile ilgili çalışmalara destek verdim. Bu doğrultuda, 2020'de ilk defa yayımlanan, Nazilli'nin müstakil arşiv defteri olması bakımından önemli olan 1699 tarihli Nazilli Kazâsı Avâruz Defteri'nin 2. Basımı'nı gerçekleştiriyoruz. 3 asır evvel Nazilli mahalle ve köylerini, buralarda oturan ileri gelen şahsiyetleri, resmî görevlileri, kazânın idârî yapısını ve Nazilli şehrinin sosyal ve kültürel durumunu defterden öğrenmek mümkün oluyor. Eser sadece bir defter yayını olmakla kalmayıp, 15 ve 16. yüzyılda Kestel kır iskân merkezlerini ve Osmanlı zamanında Nazilli mahallelerini özellikle Tapu Tahrir Defterleri'ne dayanarak ilk defa ayrıntılı olarak inceliyor. Osmanlı Arşivi Defteri'ni günümüz harflerine aktaran Yavuz Akbaş Hoca'mıza teşekkür ediyoruz. Nazilli ve yöresi için daha çok defter ve belge yayınına katkımız olması temennisiyle.

Nazilli Belediye Başkanı Av. Kürşat Engin ÖZCAN

KISALTMALAR

a. Genel

agd.	:Adı geçen defter
age.	:Adı geçen eser
agm.	:Adı geçen makale/metin
agt.	:Adı geçen tez
AÜ.	:Ankara Üniversitesi
AÜB.	:Ankara Üniversitesi Basımevi
AÜSBE.	:Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ayr. bkz.	:Ayrıca bakınız
b.	:bin
BDAGMY.	:Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları
BHD.	:Bursa Halkevi Dergisi
BHKS.	:Bursa Halk Kültürü Sempozyumu
Bkz.	:Bakınız
BMTK.	:Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi
BnF.	:Fransa Milli Kütüphanesi
BOA.	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi, İstanbul
c.	:Cilt
CIEPO.	:International Committee of Pre-Ottoman and Ottoman Studies
Çev.	:Çeviren
Der.	:Derleyen
Dnş.	:Danışman
DTCFD.	:Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
Edt.	:Editör
EFB.	:Edebiyat Fakültesi Basımevi
ERÜSBE.	:Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
EÜB.	:Ege Üniversitesi Basımevi
EÜY.	:Ege Üniversitesi Yayınevi
H.	:Hicrî
Hzr.	:Hazırlayan/lar
İA.	:İslam Ansiklopedisi
İBB.	:İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İKS.	:İstanbul Kadı Sicilleri
İSAM.	:Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi
İÜEFTAM.	:İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi
İÜEFTED.	:İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi
İÜİFM.	:İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası
İÜSBE.	:İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İYDİB.	:İlaveler Yapılmış ve Düzeltilmiş İkinci Baskı
KHAKD.	:Konya Halkevi Aylık Kültür Dergisi
KSB.	:Kongreye Sunulan Bildiriler
KST.	:Kongreye Sunulan Tebliğler
M.	:Mîlâdî
MCY.	:Muallim Cevded Yazmaları

Kısaltmalar

MEB.	:Milli Eğitim Bakanlığı
MMM.	:Mesken ve Mesken Mimarimiz
MSGSÜSBE.	:Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
MÜSBE.	:Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
MVAD.	:166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri
NBKY.	:Nazilli Belediyesi Kültür Yayını
No:	:Numara
OADBY.	:Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları
ODTÜGD.	:Ortadoğu Teknik Üniversitesi Gelişme Dergisi
Os. Ar.	:Osmanlı Araştırmaları
OTAM.	:Ankara Üniversitesi Osmanlı Târihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
OTDS.	:Osmanlı-Türk Diplomatikasını Semineri
OYM.	:Osman Yalçın Matbaası
RAMTLŞ.	:Resimli Ay Matbaası Türk Limited Şirketi
s.	:sahife
SBAD.	:Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi
SKY.	:Sümerbank Kültür Yayınları
ss.	:sahife sayısı
SÜEFD.	:Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi
SYİBAST.	:Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Sempozyum Tebliğleri
TAD.	:Tarih Araştırmaları Dergisi
TBİS.	:Tarih Boyunca İstanbul Semineri
TCAD.	:Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Dergisi
TCBİGD.	:Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü
TD.	:Tarih Dergisi
TDAV.	:Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
TDVİA.	:Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TİBKY.	:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
TİD.	:Tarih İncelemeleri Dergisi
TKA.	:Türk Kültürü Araştırmaları
TKİBİAS.	:Türk Kültüründe İz Bırakan İskilipli Âlimler Sempozyumu
TM.	:Türkiyat Mecmuası
TSS.	:Tarih ve Sosyoloji Semineri
TTA.	:Türk Tasavvuf Araştırmaları
TTBD.	:Türk Tarih Belgeleri Dergisi
TTK.	:Türk Tarih Kurumu
TÜAD.	:Türklük Araştırmaları Dergisi
TÜİK.	:Türkiye İstatistik Kurumu
TVYY.	:Tarih Vakfı Yurt Yayınları
TYEKBY.	:Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları
UKYYDBYODK.	:Uluslar Arası Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi
UHVSBK.	:Uluslararası Hacı Bayram-ı Veli Sempozyumu Bildiriler Kitabı
USAD.	:Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
UTSETK.	:Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi
v.	:veled-i
v. dğr.	:ve diğerleri
VD.	:Vakıflar Dergisi
VHD.	:Vakıf Haftası Dergisi
vr.	:varak

Yay. HZR. :Yayına Hazırlayan/lar
 YKY. :Yapı Kredi Yayınları

b. Arşiv Fonları

A. DVNS. MHM. d. :Divân-ı Hümâyûn Mühimme Defterleri
 A. DVNS. ŞKT. d. :Divân-ı Hümâyûn Atık Şikâyet Defterleri
 AE. SABH. I. :Ali Emiri Tasnîfi, Sultân I. Abdülhamid
 AE. SMMD. II. :Ali Emiri Tasnîfi, Sultân II. Mehmed
 AE. SSLM. III. :Ali Emiri Tasnîfi, Sultân III. Selim
 C. EV. :Cevdet Tasnîfi, Evkâf
 D. MKF. d. :Bâb-ı Defterî Mevkûfât Kalemî Defterleri
 İE. EV. :İbnül Emin Tasnîfi, Evkâf
 İE. SH. :İbnül Emin Tasnîfi, Sıhhiye
 KK. d. :Kamil Kepeci Tasnîfi Defterleri
 MAD. d. :Maliyeden Müdevver Defter
 NFS. d. :Nüfûs Defterleri
 TK. KKA. :Tapu ve Kadastro, Kuyûd-ı Kadîme Arşivi, Ankara
 TSMA. D. :Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defterleri, İstanbul
 TSMA. E. :Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrâkı, İstanbul
 TT. d. :Tapu Tahrîr Defterleri

c. Arapça Ay Kısaltmaları

M. :Muharrem
 S. :Safer
 Ra. :Rebiülevvel
 R. :Rebiülâhir
 Ca. :Cemâziyelevvel
 C. :Cemâziyelâhir
 B. :Receb
 Ş. :Şaban
 N. :Ramazan
 L. :Şevvâl
 Za. :Zilkade
 Z. :Zilhicce

KAYNAKÇA

1. Osmanlı Arşivi Kaynakları

Ali Emiri Tasnîfi, Sultan Selim III

BOA. AE. SSLM. III. 60. 3601. 1.

İbnül Emin Tasnîfi, Sıhhiye

BOA. İE. SH. 2. 122. 1.

Kamil Kepeci Tasnîfi Defterleri

BOA. KK. d. 2713.

BOA. KK. d. 2788.

BOA. KK. d. 2791.

BOA. KK. d. 2801.

Maliyeden Müdevver Defterler

BOA. MAD. d. 232.

BOA. MAD. d. 3013.

BOA. MAD. d. 2447.

BOA. MAD. d. 2791.

BOA. MAD. d. 2907.

BOA. MAD. d. 3098.

BOA. MAD. d. 5816.

BOA. MAD. d. 14710.

BOA. MAD. d. 18003.

Muallim Cevdet Tasnîfi, Evkaf

BOA. C. EV. 652. 32882.

BOA. C. EV. 396. 20053.001/002.

Mühimme Defterleri

BOA. A. DVNS. MHM. d. 14.

BOA. A. DVNS. MHM. d. 28.

BOA. A. DVNS. MHM. d. 35.

BOA. A. DVNS. MHM. d. 96.

BOA. A. DVNS. MHM. d. 136.

Nüfus Defterleri

BOA. NFS. d. 3035.

BOA. NFS. d. 3036.

Tapu Tahrîr Defterleri

- BOA. TT. 1. 1M.
BOA. TT. 8.
BOA. TT. 87.
BOA. TT. 148.
BOA. TT. 806.

2. Bulgaristan Milli Kütüphanesi Kâdî Sicilleri Koleksiyonu

- S-1 Numaralı Sofya Kâdî Sicili.
S-269 Numaralı Sofya Kâdî Sicili.
S-308 Numaralı Sofya Kâdî Sicili.

3. İBB. Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevded Yazmaları

- MC_93 Numaralı Defter.
MC_17 Numaralı Defter.

4. Kuyud-ı Kadîme Arşivi Defterleri

- TK. KKA. d. Defter-i Mufassal-ı Livâ-i Aydın, Numara 144, Cild-i Sâni.

5. Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defterleri

- TSMA. D. 2203.

6. Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrâkı

- TSMA. E. 394. 54.
TSMA. E. 832.

7. Osmanlıca Matbû ve Yazma Eserler

- AHMED RÂSİM, *Osmanlı Târîhi*, Birinci Cild, Şems Matbaası, İstanbul 1326.
BNF. *Vakfiyye*, Suppl. Turc 1486.
EBÛBEKİR ŞÂMÎ, *El-Fethü'r-Rahmânî Fî-Tarz-ı Devleti'l-Osmanî*, Berlin Staatsbibliothek, Hs. Or. 8167.
ES-SEYYİD EL-HÂCC EBÛBEKR FEYZÎ BİN SEYYİD ABDURRAHMAN, *Hulâsa-i Ahvâli'l-Buldân Fî Memâlik-i Devlet-i Âl-i Osman*, Ankara Millî Kütüphanesi, 06 Hk 782.
İBB., Atatürk Kitaplığı, *Osmanlıca Aydın Sancağı Haritası*, Hrt_000933.
İLYAS BİN İSA SARUHANÎ, *Menâkıb-ı Şeyh Mecdüddîn ve Âdâb-ı Sâlikîn*, İBB., Atatürk Kitaplığı, OE. 323.
KÂTİB ÇELEBİ, *Cihânnümâ*, Viyana Nationalbibliothek, Mixt. 389.
....., *Düstürü'l-amel li-islâhi'l-halel*, Leipzig Universitätsbibliothek, B. Or. 255.
MÜDERRİS İHSAN ABİDİN, *Anadolu Ziraat ve Yetiştirme Vaziyeti, Birinci Cild*, RAMTLŞ., İstanbul 1928.
ŞEMSEDDİN SÂMÎ, *Kâmûs-ı Türki, Birinci Cild - İkinci Cild*, Dersaadet 1317-1318.

8. Tedkîk Eserler

- 82 Numaralı Mühimme Defteri, 1026-1027 / 1617-1618, Özet- Transkripsiyon- İndeks ve Tıpkıbasım, Yay. Hızr. Hacı Osman Yıldırım vd., OADBY., Ankara 2000.
- 82-1 Numaralı Mühimme Defteri, H. 1027-1028 / M. 1618-1619, Yay. Hızr. Yılmaz Karaca vd., OADBY., İstanbul 2020.
- 91 Numaralı Mühimme Defteri, H. 1056/ M. 1646-1647, Yay. Hızr. Dr. Murat Cebeciođlu vd., OADBY., İstanbul 2015.
- 166 NUMARALI MUHÂSEBE-İ VİLÂYET-İ ANADOLU DEFTERİ 937-1530, HUDÂVENDİGÂR, BİGA, KARE-Sİ, SARUHÂN, AYDIN, MENTEŞE, TEKE VE ALÂİYE LİVÂLARI, DİZİN VE TIPKIBASIM, Hızr. Ahmet Özkılınç vd., OADBY., Defter-i Hâkânî Dizisi II, Ankara 1995
- 1967 AYDIN İL YILLIđI, Ticaret Matbaacılık, İzmir.
- ABACI, Nurcan, *Avârız Vergisinin Tahsîlinde Mükelleflerin Rolü Hakkında Bazı Bilgiler*, VIII. UTSETK., Bildiriler, Bursa 1998, ss. 25-30.
- AÇIK, Turan, *Beşe Unvâmı Hakkında*, TD., Sayı 62, İstanbul 2016, ss. 37-63.
- AFYONCU, Erhan, *Osmanlı Devlet Teşkilatında Defterhâne-i Âmire, XVI-XVIII. Yüzyıllar*, MÜSBE., Doktora Tezi, Dnş. Prof. Dr. Yusuf Halaçođlu, İstanbul 1997.
- AK, Mahmut, *Menâzirü'l-Âvâlim*, (Metîn), İÜSBE., Doktora Tezi, İstanbul 1997.
- AKBAŞ, Yavuz, *Kestel Nâm-ı Diğer Nâzilli Kazâsı Nüfus Defteri, Hicrî 1256 – Milâdî 1840-1841*, Nâzilli Târihinin Kaynakları III, Akademisyen Kitabevi, Ankara 2022.
- ....., *Osmanlı Belgelerinde Kestel Nâm-ı Diğer Nâzilli Kazâsı, XVIII. Asır*, Nâzilli Târihinin Kaynakları II, Akademisyen Kitabevi, Ankara 2022.
- ....., *Salnamelerde Nazilli Kazâsı*, Berikan Yay., Ankara 2016.
- AKDAđ, Mustafa, *Genel Çizgileriyle XVII. Yüzyıl Türkiye Târihi*, TAD., c. 4, sayı 6, 1966.
- ..... *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası, Celâlî İsyânları*, Cem Yay., İstanbul 1995.
- AKIN, Himmet, *Aydın Oğulları Târihi Hakkında Bir Araştırma*, AÜB., (İlaveler Yapılmış ve Düzeltilmiş 2. Baskı), Ankara 1968.
- AKKAYA, Tayfun “*Piri Mehmed Paşa Külliyesi*”, TDVİA., c. 34, İstanbul 2007.
- ALGAR, Hamit, “*Molla*”, TDVİA., c. 30, İstanbul 2005.
- ALKAN, Mustafa, “*Softa*”, TDVİA., c. 37, İstanbul 2009.
- ARIKAN, Zeki, *XIV-XVI. Yüzyıllarda Ayasuluđ*, TTK., Belleten, LIV. c. 209. Sayı, 1990, ss. 121-177.
- ARPAGUŞ, Sâfi, “*Pir*”, TDVİA., c. 34, İstanbul 2007.
- AYDIN, Mehmet Akif, “*Mahkeme*”, TDVİA., c. 27, Ankara 2003.
- AYDOđDU, Recep, *Osmanlı'nın Kuruluş Dönemine Yolculuk, Köse Mihâl ve Harmankaya*, Bursa Halk Kültürü: ÜÜ., II. BHKS., I. cilt. Bursa 2005, ss. 219-235.
- BARKAN, Ömer Lütfi, “*Avârız*”, MEB., İA., 2. c., İstanbul 1979.
- ....., *XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirâî Ekonominin Hukûkî ve Mâlî Esâs-ları, Kânûnlar*, c. 1, Burhanettin Matbaası, İstanbul 1943.
- ....., *Edirne Askerî Kassamı'na Âit Tereke Defterleri (1545-1659)*, Belgeler, TTBD., III. cilt, 5-6. sayı, Ankara 1966, ss. 1-479.
- ....., *İstanbul Saraylarına Âit Muhâsebe Defterleri*, Belgeler, TTBD., IX. cilt, 13. sayı, Ankara 1979, ss. 1-380.
- BARKAN, Ömer Lütfi - AYVERDİ, Ekrem Hakkı, *İstanbul Vakıfları Tahrîr Defteri, 953 (1546) Târihli*, Baha Matbaası, İstanbul 1970.
- BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ REHBERİ, Yay. Hızr. Yusuf İhsan Genç vd. Başbakanlık Basımevi, İstanbul 2010.
- BIYIK, Ömer, *Anadolu Vilâyeti Müsellem ve Piyâde Defterleri*, EÜY., İzmir 2016.
- BURSALI MEHMED TÂHİR EFENDİ, *Osmanlı Müellifleri*, 1. Cild, Hızr. A. Fikri Yavuz- İsmail Özen, Meral Yay., İstanbul 1972.
- BRAUDEL, Fernand, *Akdeniz ve Akdeniz Dünyası*, Birinci Cilt, Eren Yay., Fransızca Aslından Çev., Mehmet Ali Kılıçbay, İstanbul 1989.

- CELAL-ZÂDE MUSTAFA ÇELEBÎ, *Tabakatü'l-Memâlik ve Derecâtü'l-Mesâlik*, Hrz. Funda Demirtaş, Dnş. Prof. Dr. Şefaettin Severcan, ERÜSBE., Doktora Tezi, Kayseri 2009.
- ÇAKAR, Enver, *17. Yüzyılın İkinci Yarısında Antakya Kazâsında İskân ve Nüfûs, (1678/1089 Târihli Avâriz-Hâne Defterine Göre)* TTK., Belleten, Cilt: LXVIII, Sayı 252, Ağustos 2004, ss. 431-459.
- ÇAKIR, İbrahim Ethem, *Uşak Kazâsı, (1676 Târihli Avâriz Defterine Göre)*, OTAM., Güz 2010, Ankara 2012, ss. 27-47.
- ....., *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Kütahya Kazâsı*, AÜSBED., Nisan 2016, ss. 243-274.
- ÇİFTÇİ, Cafer, *Osmanlı Taşrasında Yeniçerilerin Varlığı ve Askerlik Dışı Faaliyetleri*, AÜ., OTAM., Dergisi, Sayı 27, Bahar 2010, Ankara 2011, ss. 27-57.
- DAĞLI, Yücel, - ÜÇER, Cumhure, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, IV. Cilt, TTK., Basımevi, Ankara 1997.
- DEMİRDAŞ, Öncel, *Şeyh Mecdüddîn Bayrami Menâkıbı ve Sâliklerin Âdâbı*, UHBVS., Bildiriler Kitabı 2, Edt. Prof. Dr. Ahmet Cahit Haksever, Ankara 25-26 Mayıs 2016, ss. 457-470.
- DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca Lûgat*, Aydın Kitabevi, Ankara 1993.
- EĞİLMEZ, Mümtâz Şükrü, *Târihte Bursa Sanatları*, BHD., Sayı 22, Haziran 1939, ss. 62-74.
- ELGİN, Necati, *Dil ve Tarih Bakımından Çelebi ve Çelebilik*, KHAKD., Yıl 10, Sayı 88, Konya 1946, ss. 10-14.
- EMECEN, Feridun, *XVI. Asrın İkinci Yarısında İstanbul ve Sarayın İâşesi İçin Batı Anadoludan Yapılan Sevkiyat*, TBİS., Bildiriler, EFB., İstanbul 1989, ss. 197-230.
- ....., *“Devre Çıkma”*, TDVİA., c. 9, İstanbul 1994.
- ....., *Evlîya Çelebi'nin Manisaya Dair Verdiği Bilgilerin Değeri*, TÜAD., Sayı 4, Yıl 1988, İstanbul 1989, ss. 215-223.
- ....., *İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası*, Kitabevi, 5. Basım, İstanbul 2010.
- ....., *Kayacık Kazâsı Avâriz Defteri*, İÜEFTEd., Sayı XII, Prof. Dr. Tayyib Gökbilgin Hatıra Sayısı, İstanbul 1982, 159-170.
- ....., *Mufassaldan İcmale*, Os. Ar., XVI, Sayı 16, 1996, s. 40-42.
- ....., *Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Osmanlı Tahrir Defterleri*, İÜEFTEd., TSS., Bildiriler, İstanbul 1991, ss. 143-156.
- ERGENÇ, Özer, *Osmanlı Şehirlerinde Yönetim Kurumlarının Niteliği Üzerinde Bazı Düşünceler*, VIII. Türk Tarih Kongresi, Ankara 1981, ss. 1265-1274.
- ....., *Osmanlı Klasik Döneminde Eşrâf ve Âyân Üzerine Bazı Bilgiler*, Os. Ar., III. Sayı, İstanbul 1982, ss. 115-118.
- ....., *Osmanlı Şehrinde Mahallenin İşlev ve Nitelikleri Üzerine*, Os. Ar., c. 4, Sayı 4, 1984, ss. 69-78.
- ERGİN, Osman, *Türkiye Maarif Târihi*, c. 1-2, Eser Matbaası, İstanbul 1977.
- ERDOĞRU, M. Akif, *Aydınili Mufassal Defteri, (Metin ve İnceleme), Timar ve Yaya Yoklaması Defteri Parçaları ile Birlikte*, EÜY., İzmir 2015.
- ....., *Onaltıncı Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir ve Çevresi*, SYİBAST., Hrz. Tuncer Baykara, İzmir 1994, ss. 221-230.
- ERDOĞRU, M. Akif - BIYIK, Ömer, *TT. 0001/1 M. Numaralı Fâatih Mehmed Devri Mufassal Defteri*, Metin ve İnceleme, EÜY., İzmir 2015.
- ERÜNSAL, İsmail, *Osmanlılarda Kütüphâneler ve Kütüphâneçilik*, Timaş Yay., İstanbul 2015.
- ....., *Osmanlılarda Sahaflık ve Sahaflar*, Timaş Yay., İstanbul 2013.
- EVLİYA ÇELEBÎ, *Seyahatnâme, IX. ve X. cilt, İndeksli Tıpkıbasım, 5. Cilt*, Yay. Hrz. Seyit Ali Kahraman, TTK., Yay., Ankara 2013
- EVLİYA ÇELEBÎ BİN DERVİŞ MEHEMMED ZİLLÎ, *Evlîya Çelebi Seyahatnâmesi*, IX. Kitap, Hrz. Yücel Dağlı vd., YKY., İstanbul 2005.
- EYİCE, Semavi *“Bedesten”*, TDVİA., c. 5, Ankara 1992.
- ....., *“Hamam”*, TDVİA., c. 15, İstanbul 1997.
- FAROQHÎ, Suraiya, *16. Yüzyılda Batı ve Güney Sancaklarında Belirli Aralıklarla Kurulan Pazarlar*, Çev. Melek Eğilmez, ODTÜ., Gelişme Dergisi Özel Sayı, 1978, ss. 39-85.
- GENEL NÜFÛS SAYIMI, *AYDIN VİLÂYETİ, KATİ VE MUFASSAL NETİCELER*, TCBİGD., Devlet Basımevi, İstanbul 1936.

- GÖKBİLGİN, M. Tayyip, *XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası, Vakıflar - Mülkler - Mukataalar*, Üçler Basımevi, İstanbul 1952.
- GÖKÇE, Turan, *Anadolu Vilâyetine Dâir 919 (1513) Târihli Bir Kadı Defteri*, TİD., IX., EÜB., İzmir 1994, ss. 215-259.
- ....., *Salgın Hastalıklar ve Mufassal Avâriz Defterleri, 1718 Târihli Tire Kazâsı Örneği*, CIEPO-18, 25-30 Ağustos 2008, Zagreb 2008, ss. 645-661.
- GÖYÜNÇ, Nejat, "Hâne", TDVİA., c. 15, İstanbul 1997.
- IRENE BELDICEANU-Steinherr, *XV. ve XVI. Asırlarda Anadolu'da Ortakçılar*, VIII. Türk Tarih Kongresi, KSB., II. Cilt. TTK., Basımevi, Ankara 1981, ss. 1321-1326.
- İBRAHİM HASİB EFENDİ, *Zeyl-i Şakâ'ik*, Hızr., Ramazan Ekinci, Edt., Derya Örs, TYEKBY., İstanbul 2017.
- İLGÜREL, Mücteba, "Karayazıcı Abdülhalim", TDVİA., c. 24, İstanbul 2001.
- ....., "Kalenderoğlu Mehmed", TDVİA., c. 24, İstanbul 2001.
- İNALCIK, Halil, *Adâletnâmeler*, TTK., Belgeler, c. II – Sayı: 3-4 – TTK., Basımevi, Ankara 1993, ss. 49-145.
- ....., *Devlet-i Aliyye, Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar, I, Klasik Dönem (1302-1306)*, TTBKY., 27. Baskı, İstanbul 2009.
- ....., *Osmanlılarda Raiyyet Rûsûmu*, Belleten, c. XXIII, Sayı: 92, 1959, ss. 575-610.
- ....., *Sûret-i Defter-i Sancak-i Arvanid*, TTK., Yay., TTK., Basımevi, 2. Baskı, Ankara 1987.
- İNAN, Abdülkadir, *Türkler'de Demircilik Sanatı, Târihte ve Folklorunda*, Türk Kültürü, Sayı 42, Yıl 4, Nisan 1996, ss. 542-544.
- İNBAŞI, Mehmet, *Bayburt Sancağı, (1644 Târihli Avâriz Defteri'ne Göre)*, AÜSBED., c. 10, Sayı 2, 2007, ss. 89-117.
- İPŞİRLİ, Mehmet, "Çelebi", TDVİA., c. 8, İstanbul 1993.
- ....., "Ehl-i Örf", TDVİA., c. 10, İstanbul 1994.
- İSLAMOĞLU, Hurican, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İletişim Yay., İstanbul 1991.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ 48, *Beşiktaş Mahkemesi 63 Numaralı Sicil (H. 1061-1062 / M. 1651-1652)*, Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, Çeviri Yazı / Mukabele: Nedim Pakırdağ - Yılmaz Karaca, Arapça Çev. Mehmet Akman, Kontrol: M. Âkif Aydın vd., İBBKAŞY., İstanbul 2019.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ, *Eyüb Mahkemesi (Havass-ı Refia) 19 Numaralı Sicil (H. 1028 - 1030 / M. 1619 - 1620)*. / c. 24, Hızr. Yılmaz Karaca, Rasim Erol, Arapça Metin: Mehmet Akman, Kontrol Eden: Fikret Sarıcaoğlu, Proje yönetmeni: M. Akif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, İSAM., İstanbul 2011.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ, *Hasköy Mahkemesi 10 Numaralı Sicil (H. 1085-1090/M.1674-1679)*, Hızr. Tahsin Özcan, Arapça Metin: Tahsin Özcan, Kontrol Eden: Feridun Emecen, Proje Yönetmeni: M. Akif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, İSAM., İstanbul 2011.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ 51, *İstanbul Mahkemesi 10 Numaralı Sicil (H. 1072-1073 / M. 1661-1663)* / Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, Çeviri Yazı / Mukabele: Yılmaz Karaca vd., Arapça Çeviri: Mehmet Akman, Kontrol: M. Âkif Aydın vd. İBBKAŞY., İstanbul 2019.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ, *İstanbul Mahkemesi 12 Numaralı Sicil, H. 1073 - 1074 / M. 1663 - 1664*, c. 16, Hızr. Rasim Erol vd., Arapça Metin: Mehmet Akman, Kontrol Eden: Fikret Sarıcaoğlu, Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, İSAM., İstanbul 2010.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ 57, *İstanbul Mahkemesi 22 Numaralı Sicil (H. 1107-1108 / M. 1695-1697)* Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, Çeviri yazı-Mukabele: Ali Coşkun vd., Arapça çeviri: Mehmet Akman, Kontrol: M. Âkif Aydın vd., İBBKAŞY., İstanbul 2019.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ 62, *Kartal Mahkemesi 1 Numaralı Sicil (H. 1128-1133 / M. 1716-1721)* / Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, Çeviri yazı / Mukabele: Rasim Erol - Sabri Atay, Kontrol: M. Âkif Aydın vd., İBBKAŞY., İstanbul 2019.
- İSTANBUL KADI SİCİLLERİ 58, *Kismet-i Askeriye Mahkemesi 19 Numaralı Sicil, (H.1109-1110/M.1698-1699)*, Proje Yönetmeni: M. Âkif Aydın, Edt. Coşkun Yılmaz, Çeviri yazı / Mukabele: Rasim Erol vd., Kontrol: M. Âkif Aydın vd., İBBKAŞY., İstanbul 2019.
- KARAMAN, Hayrettin, "Fakih", TDVİA., c. 12, İstanbul 1995.
- KÂTİB ÇELEBİ, *Fezleke, Tahlîl ve Metîn*, Hızr. Zeynep Aycibin, Dnş. Prof. Dr. Abdülkadir Özcan, MSGSÜSBE., Orta Çağ Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul 2007.
- KAZICI, Ziya, *Osmanlılarda Mahalle İmamlarının Bazı Görevleri*, İMM., V. c., 3. Sayı, Ankara 1982, ss. 29-35.

- KEPECİOĞLU, Kâmil, *Bursa'nın Eski Devirlere Âit Kayıt Defterleri*, Türkün, BHD., Sayı 7, Temmuz 1936, ss. 42-45.
- KOÇ, Yunus, *Ömer Lütfi Barkan'ın Târihsel Demografi Çalışmalarına Katkısı ve Klasik Dönem Osmanlı Nüfûs Târihinin Sorunları*, Bilig, Sayı 65, Bahar 2013, ss. 177-202.
- KOÇU, Reşat Ekrem, *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, SKY., Başnur Matbaası, 1. Basım, Ankara 1967.
- KÖPRÜLÜ, Orhan Fuad, "Efendi", TDVİA., c. 10, İstanbul 1994.
- KURT, Yılmaz, *Adana'da 1572 Yılında Kullanılan Türk Erkek Şahıs Adları*, TTK., Belleten, c. LVII, Sayı 218, Nisan 1993, ss. 173-200.
- ....., *Adana Sancağı'nda Kişi Adları*, AÜ., DTCFD., c. XV, Sayı 26, 1991'den Ayrıbasım, Ankara 1992, ss. 169-252.
- ....., *Çorumlu Kazâsı Kişi Adları*, AÜ., OTAM., Dergisi, Sayı 6, Ankara 1995, ss. 211-247.
- ....., *İskilip Kazâsında Yer ve Kişi Adları*, TKİBİÂS., 23-25 Mayıs 1997, Ankara 1998, ss. 46-76.
- ....., *Sis Sancağı Mufassal Tahrîr Defteri Tanıtımı ve Değerlendirilmesi II, Ekonomik Yapı*, AÜ., OTAM., Dergisi, Sayı: 2, Ankara 1991, ss.
- ....., *Sivas Sancağında Kişi Adları*, AÜ., OTAM., Dergisi, Sayı 4, Ankara 1993, ss. 223-290.
- KÜÇÜKDAĞ, Yusuf, "Piri Mehmed Paşa", TDVİA., c. 34, İstanbul 2007.
- ....., *Konya'da Bir Mevlevî Manzûmesi, (Piri Mehmed Paşa Vakfiyesi ve Zâviyesi)*, VHD., 1992, ss. 159-178.
- KÜPELİ, Özer, *Klasik Tahrîrden Avârız Tahrîrine Geçiş Sürecinde Tipik Bir Örnek, 1604 Tarihli Manyas Kazâsı Avârız Defteri*, TTBD., c. XXXII, Sayı 36, Ankara 2012, ss. 113-199.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., *H. 1009 Tarihli Narh Defterine Göre İstanbul'da Çeşitli Eşya ve Hizmet Fiyatları*, İÜFTED., İstanbul 1978, ss. 1-85.
- MAJER, Hans Georg, *Das Osmanische Registerbuch der Beschwerden (Şikâyet Defteri) vom Jahre 1675*. Wien: Werlag Akademie der Wissenschaften, 1984.
- METE, Zekai, "Muhassıl", TDVİA., c. 31, İstanbul 2006.
- NÂİMA MUSTAFA EFENDİ, *Târih-i Naimâ*, c. 3, Hrz. Mehmet İpşirli, TTK. Yay., Ankara 2007.
- NEV'Î-ZÂDE ATÂYÎ, *Hadâ'iku'l-Hakâ'ik Fî Tekmileti'ş-Şakâ'ik*, c. 2, Hrz. Suat Donuk, Edt. Derya Örs, TYEK-BY., İstanbul 2017.
- OĞUZOĞLU, Yusuf, *Bursadaki Ev Yaşamının Maddî Kültür Bağlamında Değerlendirilmesi*, UÜ., II. BHKS., c. 3, Bursa 2005, ss. 803-821.
- ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğunda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar*, Der. Salih Özbaran, İzmir 1984.
- ORTAYLI, İlber, *Türkiye Teşkilat ve İdâre Tarihi*, Edt. Ahmet Nezih Turan, Cedid Neşriyat, 3. Baskı, Ankara 2010.
- ÖZ, Mehmet, *Tahrîr Defterlerinin Osmanlı Târihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler*, VD., XII. Sayı, Ankara 1991, ss. 429-439.
- ÖZCAN, Abdülkadir, "Mustafa II", TDVİA., c. 31, İstanbul 2006.
- ÖZDEMİR, Rifat, *Avârız ve Gerçek Hâne Sayılarının Demografik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler*, X. Türk Tarih Kongresi, IV. Cilt, Ankara, 22-26 Eylül 1986, ss. 1581-1613.
- ÖZEL, Oktay, "Avârız ve Cizye Defterleri" Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik, Der. Halil İnalçık, Şevket Pamuk, TÜİK., Ankara 2000.
- ....., *Nüfûs Baskısından Krize, 16. 17. Yüzyıllarda Anadolu'nun Demografi Târihine Bir Bakış*, VIII. UT-SEKT., Bildiriler, Edt. Nurcan Abacı, Bursa 1998, ss. 219-227.
- ....., *Osmanlı Anadolu'sunda Terkedilmiş/Kayıp Köyler Sorunu (17-19. Yüzyıllar)*, Ahmet Yaşar Ocak'a Armağan, Hrz. Mehmet Öz-Fatih Yeşil, Ankara 2015, ss. 557-591.
- ÖZGÜL, İbrahim, *Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi'nin Ravzatü'l-Ebrâr Adlı Eseri, (1299-1648), Tahlil ve Metîn*, Dnş. Prof. Dr. Mehmet İnbaşı, AÜSBE., Doktora Tezi, Erzurum 2010.
- ÖZKAYA, Yücel, *XVIII. Yüzyılda Genel Hatlarıyla Osmanlı İmparatorluğunda Vergi Sorunu*, BMTK., Tebliğler, III. Türk Târihi, c. 2, İstanbul 1989, ss. 481-516.
- ....., "XVIII. Yüzyıl Sonlarında Tevzi Defterlerinin Kontrolü", SÜEFD., Sayı 1, 1981, ss. 135-155.
- ÖZTÜRK, Mustafa, *1616 Tarihli Halep Avârızhâne Defteri*, OTAM., Dergisi, Sayı 8, Ankara 1997, ss. 249-293.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Târih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, II-III*, MEB., Yay., İstanbul 1993.

- SAHİLLİOĞLU, Halil, *Osmanlı Devlet Muhasebe Sisteminde Birimler*, OTDS., 30-31 Mayıs 1994'ten ayrı basım, İÜFTAM., İstanbul 1995, ss. 113-135.
- SELEN, Hamit Sadi, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Anadolu'nun Köy ve Küçük Şehir Hayâtı*, III. Türk Tarih Kurumu Kongresi, KST., Ankara 1943, ss. 590-598.
- SEVİM, Sezai, *Tahrir Defterlerindeki Muhassıl Deyimi Üzerine Bazı Bilgiler*, UKYYDBYODK., Bildiriler, 7-9 Nisan 1999, Yay. Hızr., Alâaddin Aköz vd., Konya 2000, ss. 219-226.
- SEZEN, Tahir, *Osmanlı Yer Adları*, BDAGMY., Ankara 2017.
- SEZER, Musa, *1699/1700 Yılında Nazilli Kazâsının Nüfus Yapısı*, SBAD., XIV. c., 1. Sayı, 2019, ss. 449-461.
- SÜMER, Faruk, *Yabanlu Pazarı, Selçuklular Devrinde Milletlerarası Büyük Bir Fuar*, TDAVY., İstanbul 1985.
- ....., *Bozoklu Oğuz Boylarına Dair*, AÜ., DTCFD., c. 11, Sayı 1, Mart 1953, ss. 65-103.
- ŞAHİN, İlhan, "Nahiye", TDVİA., c. 32, İstanbul 2006.
- ŞEYHİ MEHMED EFENDİ, *Vekâyiü'l-Fuzalâ*, c. 1-2, Hızr. Ramazan Ekinci, Edt. Derya Örs, TYEKBY., İstanbul 2018.
- TAŞKÖMÜR, Hikmet, *Osmanlı Mahallesi'nde Beşerî Münâsebetler*, MMM., Tartışmalı İlmi Toplantılar Dizisi, Tebliğler, Ensar Neşriyat, İstanbul 1995, ss. 13-48.
- TAŞKÖPRÜLÜZÂDE AHMED EFENDİ, *Eş-Şakâ'iku'n-Nu'mâniyye Fî Ulemâi'd-Devleti'l-Osmâniyye, Osmanlı Âlimleri, (Çeviri - Eleştirmeli Metin)*, Hızr. Muhammet Hekimoğlu, Edt. Derya Örs, TYEKBY., İstanbul 2019.
- TELCİ, Cahit, *Aydın Sancağının En Erken Tarihli Defteri: Halil Beğ Defteri'nin Parçası*, Cihannüma, TCAD., Sayı: I, 1 - Temmuz 2015, ss. 139-175.
- TURAN, Şerafettin, "Kemalpaşazade", TDVİA., c. 25, Ankara 2002.
- TÜRE, İskender - KAYNAR, Salim, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, BDAGM., OADBY., Dördüncü Baskı, İstanbul 2017.
- ULUÇAY, Çağatay, *XVII. Yüzyılda Manisa'da Ziraat, Ticâret ve Esnâf Teşkilâtı*, RAM., İstanbul 1942.
- ....., *İstanbul Saraçhanesi ve Saraçlarına Dair Bir Araştırma*, İÜFTD., c. III, Sayı 5-6, OYM., İstanbul 1953, ss. 335-349.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK., Basımevi, Ankara 1988.
- ....., *Osmanlı Devleti Teşkilatından Kapıkulu Ocakları, I, Acemi Ocağı ve Yeniçeri Ocağı*, TTK., Basımevi, 3. Baskı, Ankara 1988.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı*, TTK., Yay., TTK., Basımevi, Ankara 1999.
- ....., *1646 Tarihli Harput Kazâsı Avârız Defteri*, TİD., c. XII, Sayı 1, İzmir 1997, ss. 9-73.
- ....., *Osmanlı Müesseseleri Târîhi*, Isparta 1997.
- ....., *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yay., İstanbul 2011.
- ÜNVER, Süheyl, *XVII. Yüzyıl Sonunda Padişah'a Bir Lâyiha (3 resimle birlikte)*, Belleten, c. XXXIII - Sayı, 129 - Yıl: 1969 Ocak, ss. 21-35.
- YAVUZ, Salih Sabri, "Kesteli", TDVİA., c. 25, Ankara 2002.
- YEL, Ali Murat, - Küçükkaşçı, Mustafa Sabri, "Mahalle", TDVİA., c. 27, Ankara 2003.
- YÖRÜK, Saim, *Çelebi Unvânı Hakkında Bir Değerlendirme*, USAD., c. 4, Sayı 18, Yaz 2011, ss. 290-297.

